

Riktlinje och mål för god ekonomisk hushållning

Beslutat av: Kommunfullmäktige

2025-xx-xx

Diariennr. KS 2025/265-04

Innehåll

1. Inledning	3
1.1. Vad säger lagen?	3
2. God ekonomisk hushållning i Täby	3
2.1. Bakgrund	3
2.2. Finansiella mål	4
2.2.1. Soliditetsmål	4
2.2.2. Resultatmål	5
2.2.3. Mål om skuldtak	5
3. Resultatreserv (RER)	6
3.1. Bakgrund	6
3.2. Lokalt syftet med RER	7
3.2.1. Reservering	7
3.2.2. Disponering	7

1. Inledning

1.1. Vad säger lagen?

Enligt kommunallagen ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Lagstiftaren har medvetet valt att inte i detalj reglera vad god ekonomisk hushållning innebär utan det är upp till den enskilde kommunen att fastslå detta.

Kommunfullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen och i budgeten ska de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning anges.

Begreppet god ekonomisk hushållning har ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Verksamhetsperspektivet utgår från att kommunen bedriver sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt och därmed skapar förutsättningar för en god ekonomisk hushållning. För att säkerställa detta måste det finnas ett klart samband mellan resurser, uppdrag och resultat.

2. God ekonomisk hushållning i Täby

2.1. Bakgrund

Täby kommun befinner sig i en utbyggnadsperiod inom ramen för Sverigeförhandlingen. Vidare står kommunen inför stora reinvesteringar i befintliga anläggningar.

Kommunens uppgift blir att planera för att denna tillväxt sker på ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart sätt. Tillväxten får inte ske på bekostnad av kvaliteten i verksamheten eller resultera i behov av ett ökat skatteuttag.

Täby kommun arbetar kontinuerligt med ett långsiktigt ekonomiskt perspektiv för att uppnå god ekonomisk hushållning. De långsiktiga beräkningarna är nödvändiga underlag för diskussioner rörande prioriteringar, ambitioner och konsekvenser av en växande befolkning. Beslut som tas idag kommer att påverka kommunens ekonomi för en lång tid framöver.

Verksamheten som finansieras av Täby kommun – oavsett utförare – ska kännetecknas av hög effektivitet och kvalitet. Detta uppnås genom tydliga mål och en resurstilldelning med kopplingar till målgruppernas storlek och behov. Uppföljningen av mål och budget sker kontinuerligt och innefattar en strukturerad återsrapportering vid avvikelser.

Kommunfullmäktige fastställer inriktningsmål för kommunen för varje mandatperiod. Dessa följs upp genom finansiella mål, arbetsmiljömål, nämndmål och mål för de kommunala bolagen. Utvärderingen av god ekonomisk hushållning i kommunen är en sammanvägning av utfallet inom respektive målområde.

2.2. Finansiella mål

För att uppnå god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv har kommunen fastställt följande långsiktiga finansiella mål:

- Kommunens soliditet ska öka över tid
- Årets resultat efter justering för poster av engångskaraktär ska minst uppgå till 3 % av kommunens intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning
- Kommunens räntebärande långfristiga lån för egen räkning får maximalt uppgå till 50 % procent av kommunens intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning

2.2.1. Soliditetsmål

Kommunens soliditet ska öka över tid

De tillgångar kommunen behöver för att driva verksamheten finansieras med egna medel eller med lånade medel. Relationen mellan dem benämns soliditet – dvs hur stor andel av tillgångarna som finansierats med egna medel. Ur ett längre perspektiv ska kommunen ha en balanserad finansiering av tillgångarna – med andra ord en stabil soliditet. Soliditeten beräknas exklusive eventuell vidareutlåning till kommunala bolag och intressebolag.

Kreditgivare följer utvecklingen av kommunens soliditet och en allt för snabb negativ utveckling kan skapa sämre villkor på kreditmarknaden.

2.2.2. Resultatmål

Årets resultat efter justering för poster av engångskaraktär ska minst uppgå till 3 % av kommunens intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning

Ett resultat enligt lagens krav på balans är för lågt för en kommun som växer.

Kommunen behöver ett överskott för en viss osäkerhetsmarginal vid förändringar i intäkterna eller oförutsedda kostnader. Detta överskott har uppskattats till 1 % av kommunens intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning.

Täby kommun befinner sig i en utbyggnadsperiod och måste utöka kapaciteten i form av teknisk och social infrastruktur. Täby kommun bör planera för ett så pass högt resultat att upplåningen hålls tillbaka och det övergripande målet om förbättrad soliditet uppnås.

Med en resultatnivå på 3 % och avskrivningar motsvarande 7 % har kommunen ett självfinansierat investeringsutrymme motsvarande 10 % av intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning. Kommunen har valt att återlåna den avsättning som görs för framtida pensionsutbetalningar. Det innebär att utrymmet ökar med 1 %.

Tabell 1 Eget genererade medel, andel av skatter, statsbidrag och utjämning, %

	Procent
Årets resultat	3 %
Avskrivningar	7 %
Pensionsavsättning	1 %
Investeringsutrymme	11 %

När kommunen har en investeringsnivå över 11 % finns behov av ytterligare finansiering. I Täbys ekonomiska planering består denna av försäljning av mark och fastigheter samt extern upplåning.

2.2.3. Mål om skuldtak

Kommunens räntebärande långfristiga lån, för egen räkning, får maximalt uppgå till 50 % procent av kommunens intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning

Kommunens utbyggnad kommer att till viss del lånefinansieras och en utveckling med oförändrad soliditet rymmer viss ökad upplåning. Ett skuldtak införs för att undvika att räntekostnaden för dessa lån tränger undan utrymme för verksamheten. Skulden relateras till kommunens intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning för

att få en koppling till inflationen och kommunens utveckling. Skulden beräknas exklusive eventuell vidareutlåning till kommunala bolag och intressebolag.

Vid fastställande av nivån på taket har andelen av kommunens intäkter som ska användas för räntekostnader beaktas. Kommunens prioritering av räntekostnader och skuldtak framgår av tabell nedan. Vid en prioritering av räntekostnader på cirka 1,5 % av intäkterna möjliggörs en maximal upplåning på 50 % av kommunens intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning (vid en ränta på 3 %).

Tabell 2 Räntekostnader som andel av intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning vid en normalränta (3 %) och olika skuldkvoter

	10 %	30 %	50 %	70 %	90 %	110 %
Ränta 3 %	0,3 %	0,9 %	1,5 %	2,1 %	2,7 %	3,3 %

3. Resultatreserv (RER)

3.1. Bakgrund

Enligt kommunallagens 11 kapitel § 14 får kommunerna i en resultatreserv reservera medel som får användas för att en god ekonomisk hushållning ska uppnås.

Reservering får enligt lagen göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar enligt 11 kap. 10 § lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, som överstiger

1. en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, eller
2. två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, om kommunen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

En reservering får göras om resultatreserven efter reserveringen uppgår till ett belopp som motsvarar högst fem procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning.

3.2. Lokalt syftet med RER

Täby kommun befinner sig i en utbyggnadsperiod med stora planerade utgifter i exploateringsområden och i olika typer av anläggningar. Vidare står kommunen inför stora reinvesteringar i befintliga anläggningar. I samband med en utbyggnad finns det alltid finansiella risker i form av förgävesprojekteringar och fördyrningarna bland annat kopplat till variationen till byggkonjunkturen. För kunna hantera dessa typer av kostnader är det lämpligt att bygga upp en reserv. Allt för att undvika ett återställande av negativt balanskravsresultat och därigenom undvika kortsiktiga behov av nedskärningar. Syftet med RER är således att undvika ett behov av underbalansering den löpande driftbudgeten och därmed slippa en anpassning av intäkterna.

3.2.1. Reservering

För att harmonisera med kommunens resultatmål som redovisats ovan får reserveringen endast göras med den del av årets resultat som överstiger 3 procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning.

En reservering får göras om resultatreserven efter reserveringen uppgår till ett belopp som motsvarar högst fem procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning (240 mnkr år 2025).

3.2.2. Disponering

Disponering får endast göras för att täcka upp underskott som helt eller delvis uppstått genom kostnader för:

- a) förgävesprojektering,
- b) utrangering,
- c) nedskrivning,
- d) ägartillskott till hel- eller delägda kommunala bolag och/eller intressebolag samt
- e) medfinansiering avseende statlig och/ eller regional infrastruktur.